

Cesta k novému spojení s vyšším Já

Rudolf Steiner

Esoterní hodina, Mnichov, 7. prosince 1909

Vstupujeme-li meditací do esoterního života, musíme učinit rozhodnutí: posunout do středu svého života něco nového, co tam dosud nebylo, co se však má nyní stát tím hlavním. Na intenzitě tohoto rozhodnutí bude záviset, jak úspěšná budou naše cvičení. Člověk může esoterní život pojímat tak, že cvičení, která obdrží, bude brát jako doplněk ke každodennímu životu, že je bude vykonávat jako jinou obvyklou práci. Potom však zjistí, že pokrok, který dělá, není zrovna významný. Rozhodnutí, jež by měl esoterik učinit, spočívá v tom, že si vezme za úkol, že všechno, s čím se v obvyklém životě setká, uvede do souvislosti se svým esoterním životem, tento esoterní život bude skutečně vnímat jako ústřední bod, z něhož řídí celý svůj ostatní život a z něhož do tohoto života neustále něco proudí.

Čeho máme vůbec dosáhnout svými meditacemi? Provádíme-li je správně, máme jejich pomocí vyvinout velkou sílu, sílu, jež používá slova meditace jako nástroj, kterým si ve svém astrálním těle pozvolna vytváříme duchovní orgány, jimiž budeme vnímat duchovní okolí. Dojmy, které vtiskujeme do hmoty svého astrálního těla, budou teprve postupně trvalé; naše astrální tělo totiž můžeme přirovnat k pružné hmotě, do níž se sice vtiskují dojmy, ale po čase se zase vrací do své dřívější podoby. Tyto dojmy získáváme během spánku, zatímco Já a astrální tělo opustí tělo fyzické a éterné. Čím silněji a intenzivněji se oddáváme meditacím, tím intenzivněji se také dojmy vtiskují do astrálního těla, až se nakonec stávají trvalými a vytvoří se z nich orgány, které nazýváme lotosovými květy. Tento děj je vyličen v průpovědi, které se nám dostalo od Mistrů moudrosti a souznění pocitů:

V duchu spočíval zárodek mého života...

Tyto orgány však můžeme skutečně používat teprve tehdy, až natolik zesílí, že se z astrálního těla mohou vtisknout do těla éter- ného. Teprve až éterné tělo získá jejich otisk, otevrou se pro nás brány, před nimiž stojí cherubín s plamenným mečem.

Slyšeli jsme, že naše fyzické a éterné tělo by ani na vteřinu nemohly existovat bez Já a astrálního těla, a že proto ve chvíli, kdy tyto dva články při usínání opustí fyzické a éterné tělo, vstoupí do nich bytosti vyššího druhu, bytosti, které jsou ve své podstatě stejné jako naše Já a astrální tělo, které však stojí mnohem výše. Archanděl nahradí naše astrální tělo a Duch osobnosti naše Já. S těmito vznešenými duchovními bytostmi se tedy setkáváme, když si vytvoříme astrální orgány, a tuto velkolepou událost, která je nám tak svátá, nazývá esoterika „setkáním s vyšším Já“.

S pocity nejhlubší oddanosti, s intenzivním prostoupením se posvátností máme hledět vstříc tomuto okamžiku. Nebudeme-li svou meditaci provádět s tímto smýšlením pravé, opravdové pokory, duchovní svět se nám nevyjeví ve své pravé podobě, ale ukážou se nám

všelijaké fantastické útvary atd. a morálním výsledkem pro nás bude zhoubná pýcha. Skutečnost, že svět, do něhož chceme proniknout, připraveni oprávněně existující školou, nám po dobu, kdy dosud nejsme dostatečně připraveni, uzavírá cherubín s ohnivým mečem¹²⁵, je pro nás dobrodiním. Strážce ráje stojí přesně na tom místě, kde vklouzáváme do hlubokého spánku, kde ztrácíme vědomí. Kdybychom je zde neztratili, pak bychom ho spatřili. Pohled do světa archandělů by nás však zničil, protože je nad naše síly.

Proč je ovšem tento archanděl, který vstupuje do našeho éterné- ho těla, nazýván naším vyšším Já? Proč usilujeme o spojení s ním? Musíme se tu dotknout jednoho tajemství, které se týká lidské bytosti. Tak, jak vidíme člověka tady na Zemi v jeho nynější podobě, je vlastně májá, není totiž zdaleka úplný. V pradávné lemurské době byla Země kdysi natolik vylidněná a zpustlá, že na ní zůstal jen jediný lidský pár, který byl dostatečně silný na to, aby vstoupil do zvířecích útvarů. Ostatní lidé se rozptýlili na ostatní planety, a nynější lidé proto v podstatě pocházejí z tohoto prapůvodního páru. I v tomto je biblický příběh o Adamovi a Evě správný, ačkoli je podáván v podobě alegorického vyprávění.

Těchto prvních lidí se ovšem zmocnil Lucifer a pronikl jejich astrální tělo svými vlivy. Skrze tyto luciferské vlivy byly později možné vlivy ahrimanské a všechno, co člověku pomáhalo k tomu, aby se rozvíjel ve fyzicko-smyslovém světě. V důsledku toho mu stále víc mizel duch za hmotou a hmota se pro něj stávala neproniknutelnou pokrývkou. Kdyby člověk zůstal jen pod vlivem bož- sky-duchovních bytostí, které ho stvořily, nezískal by svobodu, skrze hmotu by však stále poznával ducha. Tito vůdčí stvořitelé chtěli zabránit nebezpečí, že i celé éterné tělo bude prostoupeno lucifer- skými vlivy. Proto oddělili část Adamova éterného těla a uchovali ho v duchovních světech. A toto éterné tělo* je ono vyšší Já, s nímž se máme opět spojit a s nímž společně jsme teprve celým člověkem. Esoterik si má říci: Vyšší Já, které vlastně patří ke mně, na mě čeká, aby se se mnou opět spojilo, a ve své meditaci k němu mám se vši vroucností směřovat, mám se stát kalichem, který toto vyšší Já přijme. - Pavel, který byl v těchto věcech zasvěcením, používá zcela správné výrazy, když mluví o „starém“ a „novém“ Adamovi.

Poprvé došlo k tomuto spojení zůstavšího éterného těla s člověkem tenkrát, kdy se narodil Ježíš Nazaretský, o kterém nám vypráví Lukášovo evangelium. Tento chlapec Ježíš obdržel Adamovo éterné tělo. S touto částí éterného těla zachovaly tenkrát vznešené vůdčí stvořitelé bytosti člověku schopnost individuálního myšlení a [individuální] řeči. Člověk samozřejmě myslí, avšak není to myšlení, které by sám individuálně produkoval, nýbrž člověk bere z božské látky myšlení, která proudí světem. A ani individuální řeč člověk nemá, nýbrž vznešené duchovní bytosti daly skupinám lidí společnou řeč. Vlastní myšlení a vlastní řeč si lidé mají teprve osvojit opětovným spojením se svým vyšším éterným tělem. Jelikož v tomto éterném těle spočívá schopnost řeči, rozumíme legendě, jež vypráví, že Ježíšek se nemusel učit řeči, ale že se svou matkou mluvil po narození řečí, které rozuměla.

Tím, že se toto Adamovo éterné tělo poprvé znovu spojilo s fyzickým lidským tělem, bylo podřízeno zákonu, kterému podléhá všechno duchovní, sestoupivší do hmoty, zákonu počtu, zmnožení. Jako semeno vložené do půdy vytvoří klas s mnoha zrny, tak bylo tělo Ježíšovo pro Adamovo éterné tělo zemským lůnem, průchozím bodem zmnožení, a tato zmnožená éterná těla čekají na nás.

* Míněna je zde, stejně jako dále, vždy ona část Adamova éterného těla, kterou vůdčí stvořitelé uchovali v duchovních světech. (Pozn. vyd. něm. orig.)

A když se ponoříme do meditace, takže pro nás zmizí celý vnější svět, že neslyšíme a nevidíme, pak získáme pocit, jako kdybychom umřeli, abychom pak znovu obživli ve spojení se svým vyšším Já. Pro novější, oprávněně existující esoterní školy je proto kříž symbolem vzkříšení k tomuto novému životu. Výchozím bodem tohoto života není narození, ale smrt, smrt Krista na golgotském kříži, a symbolem tohoto života je svátá krev, která tu prýštila. Proto máme onu mrtvou rostlinu, uschlé dřevo, a na ní raší živé rudé růže, spojené s dřevem v růžový kříž. A v meditaci máme pociťovat, že jsme zrozeni z Boha, jak se praví v naší hlavní průpovědi, která má být vůdčí průpovědí našeho esoterního života, a že v Kristu umíráme, když v sobě sílu meditace necháme proměnit ve světlo, zářící do vyšších světů; a naše vyšší Já jde vstříc tomuto teplu, těmto paprskům, a na této cestě se s námi spojí jako Duch svátý, v němž znovu ožíváme:

Ex Deo nascimur

In Christo morimur

Per Spiritum Sanctum reviviscimus.

GA 266/1